

haar
aan
daar
evolg
naakt,
voor
het
at te
g om
en te
wijze,
sijken

studie
mede
God
Her
teit
te
aan
verleide
er be
da te
waar
delijg
en.
el ont
bij de
he het
oening
wordt,
aan het
soeken,
heden,
e raad
delheid
onder
syn-
er wijs-
onisme
James
atrices
uiteen-
eppen,
tegen
nadruk
an den
tot een
e. G.)

de bron-
in deze
ak dat
bleidt,
ard, n.
Deze
ofleer
in het
God-
den
dit, dat
akt en
us, in
en zijn,
in het
antiese
haldie
schep-
spron-
sch; of
ook
heen;
ad ver-
alders
er van
de sfeer
zijn ook
ip. Het
loor de
andere
den in-
te con-
God en
epping,
alfeerd
n.)

n nader
breede
noddige
kort
er aan
le ook
toefield
geleid
pionten
de Ge-
t. Hoe
mensch
hoven,
Christus
God en
nchysse,
ng van
s niets
dit der
sedest-
thvaar-
eldt hij
jongere

itdruk-
oo bijv.
ver de
dat val
ch niet
vorden,
den
n aard
e term
er goud
et weg,
n inge-
n. Het
teeken,
onder-
soo be-
de be-
cens is.

ik aan
open-
levens-

bloed bruist ze te snel door de aderen. Slecht zijn deze paarden daarom niet. Vergelijken bij een sleepskool, die, zonder ooit een capriool te maken, altoos maar voortloopt in hetzelfde spoor, hebt ge zulk een vurig, schoon eigenzinnig paard toch nog liever. Zoolang ge ze onder den man rijdt, verbazen ze u door hun durf, snelheid van loop en sterfelijkheid van beweging. Maar zodra ge ze in het halslijn spant met een ander paard, en ze dwingen wilt met dezen gelijken tred te houden, dan schijnt het alsof er een booze geest in hen is gevaren. Ze luisteren naar geen zweep. Ze trappen, slaan en bijten om zich heen. Nu eens staan ze plotseling stil en zijn met geen zweepslag voort te krijgen. Dan weer vliegen ze in razenden vaart vooruit. En er is heel wat stuurkunst toe nodig, om hen toch te loopen in het gareel te loopen.

Ook onder de menschen ziet ge hetzelfde. Er zijn lijdzame naturen, wien 't volgen van nature schijnt aangeboren; voor wie orde en regel geen dwang maar een vanzelfsheid is; met wie ge nooit moeite hebt om saam te werken. Maar ge hebt ook karakters, die liefst hun eigen weg gaan; voor wie elke band en teugel een schrikbeeld is; die aan geen vaste orde zich kunnen wend. De Duitscher noemt dezulken Einspänner; ons Hollandsche volk zegt, dat ze niet in het gareel willen loopen. Beide beelden, die aan het paard ontleend zijn.

Ook in het kerkelijk leven kunnen zulke Einspänner dikwijls last genoeg veroorzaken. Niet dat ge geen eerbied hebt voor hun goede kwaliteiten. Doeties zijn deze Einspänner zeker niet. Indien ze zelf hun gang kunnen gaan, toonen ze dikwijls een vastberadenheid, energie en moed, waarvoor ge eerbied hebt. Voor franchiseursdienst zijn ze als geschapen. Maar ze deugen nu eenmaal niet om in het vaste gareel te loopen, en saamwerken met anderen kunnen ze niet. Ze weten het altoos beter dan ieder ander. Aan geen besluit van een Kerkeraad of Classis willen ze zich goedschiks onderwerpen. Er loopt een tikje independentisme onder door; alleen maar, het is meer de aard van hun natuur, dan dat het een welbewust stelsel bij hen zou wezen.

Natuurlijk keuren we deze Einspänner op kerkelijk gebied beslist af. Indien ieder in de Kerk zoo zijn eigen weg wilde volgen, zou alle kerkelijke saamlevens onmogelijk wezen. Het individualisme lost de Kerk op. Wie in Kerkeraad of Classis zit, heeft aan de besluiten der meerderheid zich te onderwerpen. Alleen wanneer zulk een besluit zou ingaan tegen Gods Woord, zou verzet geoorloofd wezen. En voortover men meent, dat zulk een besluit van den Kerkeraad of de Classis niet juist of niet billijk is, wijst onze Kerkenorde den weg aan; de bezwaarde kan zich dan op de meerdere vergadering beroepen. Maar het recht om te weigeren die besluiten uit te voeren, altoos behalve het geval, dat ze in strijd zijn met Gods Woord, heeft men niet.

Toch zouden we, wanneer zulke gevallen zich voordoen (en ze komen ook in ons kerkelijk leven voor) niet aanraden tegen zulke Einspänner met al te straffe middelen van tucht op te treden. Tucht komt alleen te pas, wanneer een ambtsdrager zou weigeren een taak of dienst, door Gods Woord hem voorgeschreven, niet te vervullen. Maar wanneer het een besluit van een Kerkeraad of Classis geldt, dat niet rechtstreeks op Gods Woord gegrond is, maar alleen dient om de orde in de Kerk te bewaren, zij men uiterst voorzichtig met tucht te oefenen. De Hervormde Kerk heeft wel gekoond, tot wat schromelijk misbruik deze tuchttoefening leiden kan. Liever bewaarte men daarom den weg van ernstig vermaan. En indien dat niet baat, bringe men de zaak voor een *meerdere* kerkelijke vergadering met verzoek om advies en hulp. Gewoonlijk zal men zien, dat dit middel beter helpt dan dwangmaatregelen, want de Kerk nooit anders dan in het uiterste geval haar toeylucht nemen mag. Wie naar een Kerkeraad niet luisteren wil, zal voor een beslissing der Classis nog wel het hoofd willen buigen; en wie als medelid der Classis aan haar besluiten zich niet stoort, zal, wanneer de particuliere of generale Synode de uitspraak der Classis bekrachtigd heeft, wel niet tegen het gevoelen van de gemeenschappelijke Kerken zich verzetten.

DR. H. H. K.

Voor Kootwilschen scholen.

In hartelijken dank ontvangen: Van de Geref. Kerk te Oudega (W.) f. S.
Dr. J. H. HOUTZAGERS, voorzitter.

Reestafel.

I. Dr. J. D. SCHMIDT, WEZENVERPLEGING BIJ DE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND TOT 1795. Utrecht — G. J. A. Ruys 1915.

«Van den diakonaal arbeid», schrijft Dr. Schmidt, in de INLEIDING tot deze verhandeling, «is zonder lading de wezenverpleging een belangrijk onderdeel, belangrijk genoeg, om aanspraak te maken op een afzonderlijke behandeling».

Zijn boek behandelt echter meer dan de diaconale wezenverpleging. De verzorging toch ook van wezen, nagelaten door lidmaten van de Gereformeerde kerk, bleef in de periode, die hij beschrijft, voor een deel ten laste van de Overheid en zoo geeft zijn boek naast een beschrijving der kerkelijke bemoeiing met de wezenverpleging, ook een van de wezenverpleging door de Overheid.

De auteur gaat met deze tweeërlei beschrijving niet verder dan tot 1795. Een geschiedenis der wezenverpleging tot op onze tijden zou, voor een verhandeling als deze, te omvangrijke stof zijn geweest. Dat juist 1795 als grens is genomen, hangt saam met de omstandigheid, dat toen de Gereformeerde Kerk ophield de heerschende te zijn.

Als bronnen voor deze Studie gebruikte de Schrijver enkele monographien over weeshuizen, enkele stedsbeschrijvingen en verschillende archieven.

Voor de wezenverpleging ten platten lande raadpleegde hij de kerkelijke archieven van Ned. Herv. Gemeenten in verschillende dorpen.

Voor die in de steden deed hij nasporingen in de archieven van een of meer weeshuizen te Dordrecht, Middelburg, Rotterdam, Schiedam en Amsterdam. Daarbij is hem gebleken, dat ten opzichte van het bestuur, de inrichting en alles wat er mee samenhangt, deze weeshuizen volkomen op elkander geleken, somst tot in de kleinste bijzonderheden.

Wijl zoowel de uitoebening van kinderen in gezinnen als de verzorging in gestichten ruime toepassing vond, en dat zoowel bij de wezenverpleging door de Kerk als bij die door de Overheid, heeft Dr. Schmidt zijn verhandeling in twee deelen gesplitst: GEZINSVERPLEGING en GESTICHTSVERPLEGING.

In zijn eerste deel: GEZINSVERPLEGING handelt hij in vijf hoofdstukken over: Verschillende Armbesturen, die kinderen uitoebestuden; Verpleging; Wijze van Besteding; Voorwaarden der Besteding; Verpleging en Opvoeding.

Aan het einde van dit zijn eerste deel wijst hij er op, dat deze methode van Wezenverpleging, in de door hem beschreven periode, min gunstige gevolgen heeft gehad.

Hij vermeldt een groot aantal goed gedocumenteerde gevallen van treurige ervaringen op het gebied der gezinsverpleging, die, naar hij meent, een der voornaamste motieven zullen geweest zijn tot de oprichting van verreweg de meeste weeshuizen.

In zijn tweede deel: GESTICHTSVERPLEGING, het grootste van zijn boek, handelt Dr. Schmidt in zeven hoofdstukken over: Verschillende Gestichten en hunne verpleging; Bemoeiing van Overheid en Kerk; Bestuur der Weeshuizen; Suppoosten; Opvoeding; Verpleging in gezondheid en ziekte; Geldmiddelen.

Aan het einde van zijn werk geeft de Schrijver het resultaat van zijn onderzoek.

Ik ontleen hier aan het volgende:
Veel is door de Gereformeerden, in de periode die met 1795 afsluit, ten onzent gedaan voor wezen en andere hulpbehoefende kinderen zoals vondelingen, verlatenen en onechten. Men kan zeggen, «geen kind, dat zijn natuurlijke verzorgers missen moest, bleef onverzorgd».

In die verzorging heeft de Kerk het kleinere, de Overheid het grotere aandeel gehad.

Wat de GEZINSVERPLEGING betreft, was het systeem van uitoebesteding een allereengelijkste vorm van verzorging, al blijkt ook uit de feiten, dat Diakenen en andere armverzoeken de belang hunner verpleegden zoo goed mogelijk trachten te verhelpen.

Veel gunstiger is dan ook zijn oordeel over de GESTICHTSVERPLEGING. Men trachtte naar een zoo goed mogelijk lichamelijke verzorging; naar een opvoeding, die voor het maatschappelijk bedrijf noodig was en verloor daarbij het «eene-noodige», al bedacht men ook niet steeds, dat «te veel schade», niet uit het oog.

Over het geheel kan echter gezegd, dat van juist pedagogisch inzicht niet altijd bij werd gegeven en de tucht veel te streng was.

Om die gebreken mag evenwel het goede in de Wezenverpleging bij de Gereformeerden in Nederland tot 1795, niet worden vergeten.

Deze studie van Dr. Schmidt is belangrijk voor allen, die zich de Wezenverpleging tot taak zien gesteld, alzo inzonderheid voor Diakenen. Maar ook is zij van belang als bijdrage tot de kennis der zedengeschiedenis en kan ik dus haar lezing in ruimer kring dan dien van de Armverzoeken aanbevelen.

2. Dr. J. C. DE MOOR, Dienaar des Woords bij de Gereformeerde Kerk te 's-Gravenhage, DE HEMEL GROPEND. 38 Predikanten over DE OPENBAARING VAN JOHANNES. — J. H. Kok — 1915. — Kampen.

Van dit, zoo uit een oogpunt van preek-kunst, als van Schrift-uitlegging en toepassing, en daarbij ook uit een oogpunt van taal en stijl, voortreffelijk werk van onzen Haagschen doctor en prediker, dat reeds vroeger en toen vrij uitvoerig hier door mij aangekondigd is, verschijnt thans een goedkope uitgave.

Dat zulk een uitgave reeds zoo betrekkelijk kort na die der eerste en duurdere noodig was, toont, dat ik in de gunstige beoordeeling van dezen preekbundel mij niet vergist heb.

De heer Kok heeft een goed werk gedaan met deze predikatie, die het inzicht in en het recht verstand van ons laatste Bijbelboek zoo uitnemend kunnen verhelderen en verrijken, thans onder het bereik te brengen van velen, voor wie het aanschaffen van de eerste uitgave te bezwaarlijk was.

Dr. HENRI GROPEND van Dr. de Moor is, en dat terecht, een gewild boek.

Laat er mij nog aan toevoegen, dat het thans in 12 Afleveringen verschijnt en bij de 6e en 12e over den prijs, die zeer gering is, beschikt wordt; iets wat het aanschaffen des te gemakkelijker maakt.

J. BRIDGES' KINDERBOEKEN.

Gedijk telken jare als het tegen Kerstfeest loopt, zendt ook nu weer de FIFTH J. M. BRIDGE te ROTTERDAM, BOEKHANDEL EN UITGEVERMAATSCHAPPIJ, ons een aantal mooi gedrukte en keurig verlate boekjes, die zich bijzonder leenen tot uitlezing aan kinderen op het Kerstfeest. Gaarne vestig ik er dan ook hier de aandacht op van de besturen der Zondagsscholen, en ook van ouders, die hun kinderen een lief kerstgeschenken willen geven.

De keuze is ruim.

Van onze beste kinderschrijvers vindt men hier werkjes.

Ik noem slechts enkelen.

Onze JOHANNES BREYVOORT gaf met DOOR ZIJN HAND GEREED een verhaal uit het begin van den wereld-oorlog Augustus 1914. Een oude, maar nog steeds welkome bekende is het KERSTFEEST ONDER HET KRUIS door F. BONGERS, bewerkt door J. P. HASERIKER. Van J. BROSSEN is er bij het aardige jongensverhaal: KLEIN MAAR DAPPER. Van P. J. KLOPPER: DE KROON DES LEVENS, waarin de Marteldood van Angelus Merula en van Guido de Brès wordt verteld. Men vindt hier goede en christelijke lectuur, die door kinderen zal worden genoten.

4. J. N. VOORHOEVE, DEN HAAG, GELUSTRUERDE CHRISTELIJKE SCHRIFTKALENDER VOOR 1916 en WANDKALENDER VOOR 1916.

Een Schild dat, ook wanneer het: ALS ZIJ NU DE STER ZAGEN, VERHEEDEN ZICH ZICH MET GROOTE VERHOEDER en niet op stond, u terstond den gang der drie Wijzen uit het Oosten naar Bethlehem door den geest zou roepen. Een Schild, dat door zijn fijne uitbeelding dezen kalender tot een wandversiering maakt. En de kalender zelf met zijn welgekozen teksten op de voorzijde en zijn overdenkingen en verhalen op de achterzijde der blaadjes, brengt voor iederen dag van het komende jaar een, in meer dan één zin, goed woord. Daarbij wordt de waarde van dezen kalender nog verhoogd door een

12-tal, tusschen de blaadjes aangebrachte, geleerde plaatjes, van bijzonder fijne teekening, die bijbelische onderwerpen voorstellen.

Als premie bij dezen kalender is gevoegd een, vrij naar het Duitsch bewerkt, boek van C. SCHULTZ, HET MORGENROOD DER VERHOED. Dit werkje bevat het navrant verhaal van het lijden der Siberische ballingen.

Met den Kalender zoud de Uitgever VOORHOEVE ons DE BLIJDE HOODSCHAP, een wand-almanak voor 1916.

Deze almanak met in het midden een goed geteekende plaat van «Daniel in den leeuwenkuil», — is bijzonder geschikt om te worden opgehangen in Ziekenhuizen, Katernes en Militairen Tehuizen.

G.

Officieele Berichten.

Vrije Universiteit.

Men schrijft ons uit Fijnart:
Ook hier wordt de belangstelling in de Vrije Universiteit meer levendig en ziet men naar middelen om, om de vereeniging, die haar stichtte en onderhoudt, financieel te steunen.

Een sub-comité is hier opgericht, waarin zitting namen de heeren Dr. P. Nomes, J. W. van den Dries, B. van Bezooyen en M. Koomans.

Op verzoek van dit comité sprak de heer Jac. van Oversteeg, van Amsterdam, over de betekenis van deze stichting voor de bevordering van de komst van het Koninkrijk Gods.

Door Dr. P. Nomes werd de vergadering geopend en door den spreker er aan herinnerd, dat in Efeze 6: 12 wordt geboden de geheele wapenrusting Gods aan te doen en een strijd wereld te geteekend stegen de Machten, tegen de Geweldhebbers der wereld, der duisternis dezer eeuw, tegen de geestelijke boosheden in de lucht».

De Vrije Universiteit is bedoeld als middel om wapenen te bereiden tegen de zonde, die «lichtelijk omringt».

Janner dat zelfs belijders van den Christus deze school niet steunen, somis zelfs tegenstaar.

De een noemt haren grondslag te eenzijdig, de ander betwist haar het recht om tot opleidingschool voor toekomstige leeraren der Kerken te dienen.

De eersten willen Gods Woord tot grondslag zonder eenige nadere omschrijving. Dit doet denken aan den tijd toen de predikanten de vrijheid namen om de catechismusprediking af te schaffen.

Zij die meenen, dat alleen de kerk de bevoegdheid heeft om predikanten op te leiden, verwarren de roeping der Christenen om zich bij de ware Kerk te voegen, hetgeen hierboven in Efeze 1: 12 is genoemd.

Christus is gekomen om Satan te overwinnen. En zij die den Heiland als hun Heere belijden, moeten Hem als Koning dienen.

In den strijd moeten wij wapenen hebben waarvoor God ons scholen gaf, ook Hooge scholen, maar die telkens zijn ontwaard. De Vrije Universiteit dient om de Kerk van Christus en de belijders van Zijn Naam wapenen te verschaffen.

Tot medewerking aan die stichting wordt daarom ieder belijder geroepen. En een ieder naar zijn aard. Zij die de gaven heilten, moeten daar onderwijs, of onderwijs zoeken; heeft God ons met stoffelijke middelen gezegend, dan moet daarvan een deel begreep tot de kosten te dekken.

Deze medewerking is geen betoening van barmhartigheid, maar plicht.

Bij de opgewekte bespreking werd duidelijk, dat het bijdragen aan het onderhoud van kerken en scholen iets anders is dan het beoefenen van barmhartigheid. Immers in Israel ontvingen de Levieten geen erfdeel in land, maar toch waren hunne inkomsten twee tienden hooger dan die der andere stammen. En eerst dan wanneer de tiende betaald was, kon met het beoefenen van barmhartigheid begonnen worden.

Vrijdag 12 Nov. trad te Driebergen, op uitnodiging van het lokaal-comité tot steun der Vrije Universiteit, Dr. Goudappel van Utrecht op. Hij zette de beginselen uiteen, die voortvallen bij de stichting onzer hogeschool in 1880.

De stichting was geen inval, maar een conscientiekreet der natie. Men wilde de wetenschap redden van ongodsdienst.

Op de Staats Universiteiten zit dat ongelooft diep. Ook in de 19e eeuw reeds. Mannen als Bilderdijk en De Costa werden geweerd, Oostereze en Reets lang tegengehouden. De pogingen van het Reveil om 't ongelooft te keeren, faalden; de afgeschieden kerken stichten een eigen school, maar namen slechts de theologie, en zoo bleef de toestand droef.

Pogingen om een eigen, vrije, Universiteit te stichten, konden niet dan na 1876 met de revisie der wet op het H. O. slagen. In 1880 werd onze Vrije Universiteit geboren. Van meetaf is haar karakter protesteerend.

Zij steunt op het principe: alle terrein des levens voor Gods eer: het Calvinistisch beginsel.

Een algemeen Christelijke Universiteit sluit Rome niet uit: een Protestantische hogeschool heeft heel geen standpunt; het Lutherische principe is niet breed genoeg; het Doopersche is dualistisch; het Ethische critiseert — slechts het Calvinistisch beginsel belijdt ten volle Gods soevereiniteit in heel de Schepping.

Onze Vrije Universiteit staat daarom op Calvinistisch standpunt. Het begin in 1880 was gering. De Universiteit werd door de vrijzinnigheid laatdunkend begroet. Fel werd ze bestreden. Maar God deed haar zegespreken, hoe onmogelijk 't scheen. Alles had ze tegen: financiën gering; professoren aantal klein; gebouwen armoedig; uitsichten voor de discipelen donker — maar trots alles hield zij stand door Gods kracht.

Wij lezen ze.

De publieke opinie telde haar mee.

De Overheid rekt haar even waardig met de Rijks Universiteit. 35 jaar is ze er nu. Maar 't ideaal is nog ver!

Keerde de eerste geestdrift weer! Herleve de eerste warme liefde!

De Vrije Universiteit moet we steunen.

Steunen in gebed! En bij dat gebed zij men overvaardig, opdat de Vrije Universiteit mag toenemen, en in deze dagen van druk en pessimisme de laniar «Pro Rege» hoog houden.

Buitenland.

Duitschland. Christelijke en on-christelijke uitingen in de pers. Een vermaanschrift van Dr. van Bezel. (I.)

Het is niet te ontkennen dat het Gereformeerde volk van Nederland over het algemeen sympathiseert met Duitschland. Uitoenlijkingen bevestigen den regel. Die sympathie wordt ge-

voed, wijl wij gedurende den oorlog uitingen van het Duitsche volk, en van den Duitschen keizer, ook van Duitsche krijgslieden die zulk een zwaren strijd strijden, hebben kunnen beleuisteren, die weerklaar vonden in het hart van de belijders der Geref. religie. Ook in Engeland en Frankrijk werden woorden gesproken die weldadig aandeden, maar in Duitschland hoorde men een taal die bijzonder tot ons spreekt. Al gaat men te Berlijn zoowel als te Parijs en Londen in dezen droeven tijd voort met komediespel, ja al werd er onlangs een stuk te Berlijn opgevoerd, dat de toets der critiek wat de religie en de zedelijkheid betreft, ten eenenmale niet kan doorstaan, toch bemerkten wij daar tegenover, dat men in de Christelijke pers van Duitschland daartegen positie neemt op een manier, die ons doet gevoelen, dat er bij hen die voor geestelijke leedliden van het volk mogen gehouden worden, een bukken is voor den hoogen God en het besef leeft, dat de Heere met zijne gerichten op aarde is, om ook Duitschland voor Hem in het stof te doen buigen.

Gelijk bij elk volk waar de Heere Zijne Kerk geplant heeft, is er een vleeschelijk deel en een deel des volks waarvan men zeggen kan, dat in zijn hart gebaande wegen zijn voor de werking van Gods Woord en Geest. Het vleeschelijk deel was in de Duitsche pers vooral aan het woord in het begin van den oorlog. Welk een blind hoeragerop bij elke overwinning, ja bij elk succes! De vijanden van het rijk werden als klein en belachelijk voorgesteld, ook dan wanneer zij groote dingen deden. Van leverlede is dit anders geworden. De oogen werden voor de harde werkelijkheid geopend, dat men vele en machtige vijanden te doen heeft, en waardoor hij het volk geen hoog gespannen verwachtingen gewekt worden.

Helaas is ook een wending ten kwade op te merken. In het begin van den oorlog sloeg menig blad een toon aan, die te voren daarin niet werd vernomen. Men schandaude zich niet, van de gerechtigheid Gods te gewagen en te zeggen dat de hulp des Heeren noodig was tegenover zoovele overmachtige vijanden. Met vette letters werd de roepstem van den Keizer: «Gaaf in de kerk, kniel neder en bidt», gedrukt, terwijl men telkens veldbrieven opnam waarin de toon van de vreeze Gods niet te miskennen viel. Maar na 15 maanden zwaren oorlog, nu het Duitsche leger veldslag op veldslag gewonnen heeft en op het oogenblik de aanvallen zijner vijanden krachtig het hoofd biedt, of ten opzigt van hardnekkigen tegenstand voorwaarts ruikt, nu wordt de naam des Heeren schier niet meer genoemd. Men doet veelvuldig, alsof enkel de dapperheid der Duitsche legers en de kracht van het Duitsche volk overwinningen deed behalen.

Gelukkig dat daartegen getuigd wordt, waarbij men dan wijst op den Duitschen veldmaarschalk von Hindenburg, die door het Duitsche volk op de handen gedragen wordt, omdat hij den Russen zoo menigen geweldigen slag toebracht, doch die «vóór alles» gewaagt van de hulpe Gods. Van geloovige zijde wordt er op gewezen, dat de Heere zoo menigwerf ook in dezen oorlog kennelijk tusschenbeiden trad om redding te schenken. Zoo wordt gewaagd van een omsingeling van een Duitsch leger door de Russen, waarbij de Duitsche generaal plotseling als een Goddelijke ingeving de aanwijzing ontving, hoe hij er zich door heen kon slaan. Ook wordt medegedeeld, dat bij een der laatste veldslagen in het Westen een nevel de Franschen misleidde, zoodat zij over het deel heen schoten en de Duitsche reserves onverhindert konden aanrukken.

GEMENGD NIEUWS

Twee advertenties in «The Times». Wij vonden in «The Times», het voornaamste blad van Engeland, de volgende advertenties:

«De Bijbel. Wat is hij?»

Hij is het gesproken Woord van God.

Door den Bijbel spreekt Hij tot den mensch, tot ieder afzonderlijk en tot allen te samen, door middel van menschen die speciaal voor dat doel geïnspireerd zijn.

Hij is de gezaghebbende openbaring Gods van bovennatuurlijke dingen en van de dingen van God en van de eeuwigheid.

Hij is de eenige fontein der waarheid.

Hij is verheven boven het woord van welken mensch ook.

Hij is bestemd voor allen en gericht tot allen.

Hij is de grootste schat dien de wereld bezit.

Het is een dwaasheid hem niet te achten, en een misdaad hem te verachten!

Het eeuwige leven is het loon voor hen die hem aannemen, en de eeuwige dood de straf voor hen die hem verwerpen.

Deze advertentie werd in «The Times» geplaatst door «The Bible Crusade», een vereeniging die een kruistocht wil ondernemen voor de waardeering van Gods Woord.

Mevrouw Ian Hamilton, vrouw van den Generaal, den heer Ian Hamilton, opperbevelhebber in de Dardanellen, schrijft als volgt aan den domheer Carlyle, D. D.:

Ik hoop dat de menschen het kerkleer zullen willen steunen, daar ik van mijn echtgenoot hoor hoeveel goed dit in het vaderland en in het buitenland doet.

WINKEL.

AAN VRAGERS.

Hoe is te verstaan wat van de landgrenzen gezegd wordt in Joaze 1: 2, 3 en 4.

Wij lezen ze.

Mijn knocht Mozes is gestorven; zoo maak u nu op, trek over dezen Jordaan, gij en aldt volk, tot het land, dat Ik hun, den kinderen Israels, geef.

Alle plaats, waar ulieder voetloot op treden zal, heb Ik u gegeven, gelijk als Ik tot Mozes gesproken heb.

Van de woestijn en dezen Libanon af, tot aan de groote rivier, de rivier Phrath, het gansche land der Hethieten, en tot aan de groote zee, tegen den ondergang der zon, zal ulieder landpalce zijn.

Alle plaats, waar u voetzool op treedt, zal de uwe zijn: van de woestijn en den Libanon, van de rivier, de rivier Phrath, tot aan de achterste zee, zal uw landpalce zijn.

Na de lange woestijnreis was Israel onder Joaze eenzijdig in het Over-Jordaanse aangekomen. Thans zegt de Heere tot Joaze dat hij over den Jordaan moet trekken en zoo het eigenlijke Kanaan bereiken. Dat is het land in vs. 2 bedoeld.

De woestijn in vs. 4 is de Arabische woestijn, waarin Israel veertig jaar had geworven. Zij ligt ten zuiden van Palestina, gelijk het gebergte Libanon ten noorden. De groote

rivier is de Euphrat ten oosten. De groote zee tegen den ondergang der zon is de Middellandsche Zee, ten westen. De grenzen van Kanaan in ruimen zin zijn hiernaede naar alle hemelstreken duidelijk aangegeven.

B.B. — Groen van Prinsterer gaf indertijd zijn welbekende Geschiedenis des Vaderlands, een thans beroemd en telkens herdrukt boek. Uw meening, dat er ook een kleine uitgave bestaat is juist. Groen gaf ook een soort van uittreksel uit zijn groot werk, iets meer voor jeugdigen. Het vormt een boekje dat handiger is wat het gebruik dan het formaat betreft. Ook dit boekje beleeft verscheiden herdrukken. Of het nog verkrijgbaar is, is mij onbekend.

G. te N. vraagt wat eigenlijk bedoeld wordt met «Gauwtjes van de Wit», die hij ten verkoop zag aangekondigd.

Jakob de Wit is de naam van een beroemde Nederlandschen schilder, die leefde in de eerste helft van de achttiende eeuw. Onder zijn vele fraaie schilderstukken zijn een aantal zoo uitgevoerd, dat het geen schilderwerken schijnen, maar beeldhouwwerk in marmer, hout enz. Zelfs als men dicht bij zulk een stuk staat schijnt het nog verheven beeldwerk, dat men voelen en tasten kan, dat er dik op ligt, om zoo te zeggen. Zoo bedriegelijk wist de schilder den beeldhouwer na te bootsen.

Veelal werden deze schilderijen ter versiering boven zaaldeuren en van zolderingen aangebracht. Het zijn ware kunststukken, die men bewonderen kan o.a. in het huis Ten Bosch te 's-Gravenhage en in het Paleis te Amsterdam. Bij verkooppingen worden er zeer groote sommen voor betaald.

Dezelfde lezer schrijft:

Ik heb wel eens gehoord dat oievaars zeer trouwe, goedaardige en vriendelijke vogels zijn. Doch onlangs las ik in een tijdschrift, dat dit niet waar is, maar juist andersom. Wat is nu de waarheid?

De waarheid is allereerst, dat ik van de twaalf maanden des jaars er minstens negen in een groote stad doorbreng, waar de gelegenheid niet gunstig is om de loffeijke of min prijsselijke daden der oievaars na te gaan.

Voorts meen ik te weten, dat het tweede gevoel den meest juiste is. Oudtijds geloofde men dat de oievaar geluk aanbracht, wat trouwens zijn naam reeds aanduidt. Ook wordt hij geacht wegens zijn trouw wederoproeken van het oude nest. Echter is zeker, dat de oievaar niet zelden een ei of een zwak jong uit het nest werpt. En dat getuigt zeker van vriendelijkheid en is te meer te betreuren daar er geen voorgedraad bestaat voor kleine oievaars.

Nadere inlichting kan misschien deze of gene buitenman wel geven.

G. vraagt wat bedoeld wordt met het woord Wespandief.

Dat is de naam van een roofvogel, een soort van valk, dien men in het Zuid-oosten van ons land en in de duinen aantreft. Tegen den winter, als het hem te koud wordt, gaat hij naar warmer landen. Hij woont aan de kanten der bosschen. Zijn voedsel zijn rupsen, iugedissen, kikkers, maar het meest en 't liefst eet hij wespen en bijen.

Of het waar is dat hij ook jonge vogels en konijnen wegkaapt, durf ik niet zeggen. In elk geval wordt hij door de bijenhouders zeer gevreesd, daar hij de bewolking der korven soms geweldig doet minderen.

HOOGENBIKK.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEVEN: Assen (2e pred. plaats), C. Bouma, te Schoonebeek — Amsterdam (vac.-wilen Dr. C. van Proosdij), J. C. Brussaard, te Meppel — Burum, (Fr.) en Zwartsluis, R. Haltsma, te Hindeloopen — Lochem-Barchem, B. Heeres, te De Lee. — Kammerik, G. Wisse Jr., te Bodegraven. — Leeuwarden (als hulppred.), J. R. Gots, cand. te Watergraafsmeer.

AANGENOMEN: Gorredijk, P. Hekman, cand. te Zuidbroek. — Raams